

O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 3

2026

**International Journal of
Contemporary Scientific
and Technical Research**

**Volume 2 Issue 3
2026**

**Zamonaviy ilmiy-texnik
tadqiqotlar xalqaro jurnali**

**3-son
2026**

**Международный журнал
современных научно-
технических
исследований**

**Том 2 Выпуск 3
2026**

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas'ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay'ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O'zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O'zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro'yxatidan o'tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O'zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© "O'zMU Jizzax filiali" – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko'chasi, 259-uy.

YAPON OLIMA AYOLLARINING REFLEKSIV TA'LIM METODLARINI OLIY TA'LIMGA JORIY ETISH TEXNOLOGIYALARI

Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Namangan filiali, dotsent (PhD).

e-mail: gullolajumanazarova503@gmail.com

Annotatsiya.

Maqolada Atsuko Vatanabe va Naomi Miyakening refleksiv ta'limga oid g'oyalarini oliy ta'limga joriy etish texnologiyalari tahlil qilingan. Refleksiv kundalik, dalilga asoslangan muloqot, konstruktiv o'zaro ta'sir, kognitiv tashqi ifodalash, videotahlil, dinamik jigso va elektron portfolioning funksional imkoniyatlari ochib berilgan. Natijada diagnostika, tashqi ifoda, hamkorlikda tahlil, tanqidiy qayta talqin, loyihalash va metarefleksiya bosqichlaridan iborat adaptiv sikl taklif etilgan. Yapon tajribasini O'zbekiston oliy ta'limga milliy pedagogik madaniyat va kredit-modul tizimi talablari asosida moslashtirish zarurligi asoslangan.

Kalit so'zlar: refleksiv ta'lim, Atsuko Vatanabe, Naomi Miyake, konstruktiv o'zaro ta'sir, refleksiv kundalik, videotahlil, dinamik jigso, metakognitsiya, oliy ta'lim, pedagogik texnologiya.

ТЕХНОЛОГИИ ВНЕДРЕНИЯ МЕТОДОВ РЕФЛЕКСИВНОГО ОБУЧЕНИЯ ЯПОНСКИХ ЖЕНЩИН-УЧЁНЫХ В ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Жуманазарова Гуллола Ёкубжановна

Наманганский филиал Ташкентского международного университета Кимё, доцент (PhD).

Аннотация.

В статье исследованы технологии внедрения идей Ацуко Ватанабе и Наоми Мияке о рефлексивном обучении в высшее образование. Раскрыты возможности рефлексивного дневника, доказательного диалога, конструктивного взаимодействия, когнитивной экстернализации, видеоанализа и электронного портфолио. Предложен адаптивный цикл, включающий диагностику, внешнее выражение опыта, совместный анализ, критическое переосмысление, проектирование и метарефлексию. Обоснована необходимость адаптации японского опыта к педагогической культуре и кредитно-модульной системе Узбекистана.

Ключевые слова: рефлексивное обучение, Ацуко Ватанабе, Наоми Мияке, конструктивное взаимодействие, рефлексивный дневник, видеоанализ, метакогниция, высшее образование, педагогическая технология.

TECHNOLOGIES FOR IMPLEMENTING REFLECTIVE TEACHING METHODS OF JAPANESE FEMALE SCHOLARS IN HIGHER EDUCATION

Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna

Namangan Branch of Kimyo International University in Tashkent, Associate Professor (PhD).

Abstract.

The article examines technologies for implementing Atsuko Watanabe's and Naomi Miyake's reflective learning ideas in higher education. It clarifies the functions of reflective journals, evidence-based dialogue, constructive interaction, cognitive externalization, video analysis, and e-portfolios. An adaptive cycle consisting of diagnosis, externalization of experience, collaborative analysis, critical reinterpretation, instructional redesign, and meta-reflection is proposed. The study argues that Japanese experience should be adapted to Uzbekistan's pedagogical culture and credit-module system rather than transferred mechanically.

Keywords: reflective education, Atsuko Watanabe, Naomi Miyake, constructive

interaction, reflective journal, video analysis, metacognition, higher education, educational technology.

Kirish. Globallashuv, raqamli transformatsiya va bilimlar iqtisodiyoti sharoitida oliy ta'limning samaradorligi faqat axborotni tez va katta hajmda uzatish qobiliyati bilan emas, balki talabaning o'z o'quv tajribasini anglashi, uni tanqidiy baholashi, xatolarining sabablarini aniqlashi va keyingi harakat strategiyasini mustaqil ravishda qayta loyihalashi bilan belgilanmoqda. Shu nuqtai nazardan, refleksiv ta'lim zamonaviy universitet didaktikasining qo'shimcha usuli emas, balki bilimni shaxsiy ma'no, kasbiy qaror va ijtimoiy mas'uliyat bilan bog'laydigan integrativ mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Refleksiya talabaning "nimani bildim?" degan reproduktiv savolidan "bu bilim qanday shakllandi, qaysi dalillarga tayanadi, mening avvalgi tasavvurim nima uchun o'zgardi va uni yangi vaziyatda qanday qo'llayman?" degan metakognitiv savollar tizimiga o'tishini ta'minlaydi. Bunday o'tish oliy ta'limda mustaqil ta'lim, kompetensiyaviy baholash, akademik halollik va kasbiy identiklikni shakllantirish vazifalari bilan uzviy bog'liqdir.

Refleksiv fikrlashning klassik nazariy poydevori Jon Dyuning muammoli vaziyatdan boshlanuvchi, dalillarni tekshirish va asoslangan xulosaga kelish bilan yakunlanuvchi "faol, izchil va ehtiyotkor mulohaza" konsepsiyasiga borib taqaladi [1]. Donald Shyon ushbu g'oyani professional faoliyat kontekstida rivojlantirib, "harakat jarayonidagi refleksiya" va "harakatdan keyingi refleksiya"ni farqladi [2]. Biroq universitet amaliyotida refleksiya ko'p hollarda dars oxiridagi qisqa hissiy munosabat, umumiy "menga yoqdi-yoqmadi" bahosi yoki formal hisobot bilan cheklanadi. Bunda refleksiyaning asosiy funksiyalari — yashirin taxminlarni ochish, fikrlash yo'lini tashqi ifodalash, qarama-qarshi nuqtai nazarlarni solishtirish, dalil sifatini tekshirish va yangi harakat rejasini ishlab chiqish — to'liq amalga oshmaydi. Demak, refleksiv ta'limni natija beruvchi texnologiyaga aylantirish uchun uning maqsadi, bosqichlari, subyektlararo munosabatlari, vositalari va baholash mezonlari tizimli ravishda belgilanishi lozim.

Yaponiya ta'lim madaniyatida o'z faoliyatini qayta ko'rib chiqishni anglatuvchi "hansei", darsni jamoaviy tadqiq etishga asoslangan lesson study, o'zaro kuzatuv, ustoz-shogird muloqoti va guruh manfaatini individual natija bilan uyg'unlashtirish kabi an'analar refleksiv pedagogika uchun o'ziga xos ijtimoiy-madaniy zamin yaratgan. Shu bilan birga, yapon tajribasini yagona va o'zgarmas model sifatida talqin qilish metodologik jihatdan noto'g'ri bo'ladi: u yerda ham iyerarxik munosabatlar, yuzni saqlash madaniyati, tanqidni bilvosita ifodalash va formal majburiyat refleksiyaning ochiqchiligi ta'sir ko'rsatadi.

Atsuko Vatanabe aynan shu murakkablikni hisobga olib, yapon ingliz tili o'qituvchilari bilan olib borgan tadqiqotlarida refleksiv amaliyotni tashqaridan berilgan nazorat emas, ishtirokchilarning o'z tajribasini dalillar asosida anglash va kasbiy e'tiqodlarini tashqi ifodalash jarayoni sifatida qurish zarurligini ko'rsatdi [3]. Uning yondashuvida refleksiv kundalik, individual va guruhli suhbat, dars ma'lumotlarini birgalikda ko'rib chiqish, "tanqidiy do'st" bilan muloqot hamda tadqiqotchining o'z ta'sirini tan olishi muhim o'rin tutadi.

Naomi Miyake refleksiyani faqat individual ichki mulohaza bilan chegaralamay, bilimning hamkorlikda va iterativ ravishda qayta qurilishi sifatida tushuntirdi. Uning "konstruktiv o'zaro ta'sir" konsepsiyasida ishtirokchilardan biri muammoni yechishga harakat qilsa, ikkinchisi kuzatuvchi-savol beruvchi pozitsiyada turib, fikrlash jarayonidagi bo'shliq va ziddiyatlarni ko'rinadigan qiladi; rollar almashishi esa tushunishni bir necha marta qayta tashkil etish imkonini beradi [4]. Miyake va hammualliflar tomonidan ishlab chiqilgan "kognitiv faol tashqi ifodalash" g'oyasi talabalarining fikrlash izlarini sxema, tushuncha xaritasi, izohlangan yechim, protokol yoki raqamli artefakt shaklida tashqi muhitga chiqarish orqali vaziyatli refleksiyani kuchaytirishini asoslaydi [5]. Shu ma'noda Miyake yondashuvi refleksiyani introspektiv sukutdan ijtimoiy taqsimlangan bilim yaratish jarayoniga aylantiradi.

O'zbekiston oliy ta'limida kredit-modul tizimining joriy etilishi, mustaqil ta'lim ulushining oshishi, raqamli platformalardan foydalanish, kompetensiyaviy natijalarni baholash va talabaga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari refleksiv texnologiyalarga obyektiv ehtiyojni kuchaytirmoqda. Biroq amaliyotda mustaqil topshiriqlar ko'pincha axborot yig'ish va qayta bayon qilishga, portfolio esa hujjatlarni jamlashga, o'zaro baholash esa formal ball qo'yishga aylanib qolishi mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekiston pedagogikasida refleksiv ta'lim masalasini bevosita yoki kompetentlik, pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalar bilan bog'liq holda o'rgangan olimlar orasida N. A. Muslimov va A. A. Xoliqovning ishlari alohida metodologik ahamiyatga ega. N. A. Muslimov hammualliflar bilan tayyorlagan "Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari" o'quv-metodik qo'llanmasida pedagogning kasbiy kompetentligi faqat bilim va amaliy ko'nikmalar yig'indisi emas, balki o'z faoliyatini tahlil qilish, kasbiy nuqsonlarni anglash, ijodiy yechimlarni ishlab chiqish va o'zini-o'zi rivojlantirishga tayyorlikni qamrab oluvchi integrativ sifat sifatida talqin qilinadi [9]. Mazkur yondashuv refleksiv kompetensiyani kasbiy harakatning nazorat qiluvchi emas, uni qayta tashkil etuvchi komponenti deb qarash imkonini beradi. Ayniqsa, pedagogning o'z tajribasiga tanqidiy munosabati, muammoli vaziyatda alternativ qarorlar ishlab chiqishi va shaxsiy rivojlanish maqsadlarini belgilashi Atsuko Vatanabening o'qituvchi e'tiqodlarini tashqi ifodalash hamda amaliyot bilan e'tiqod o'rtasidagi muvofiqlikni tekshirish konsepsiyasiga yaqin turadi. Biroq Muslimov yondashuvida kompetentlikning me'yoriy-strukturaviy tarkibi ustuvor bo'lsa, Vatanabeda refleksiyaning dialogik, tajribaga tayangan va ishtirokchi tomonidan boshqariladigan xususiyati kuchliroq ifodalanadi. Shu sababli ularni integratsiya qilish oliy ta'limda refleksiv kompetensiya mezonlarini aniq belgilash bilan birga, ushbu mezonlarga erishishning shaxsiy va muloqotga

asoslangan yo'llarini ham ishlab chiqishga xizmat qiladi.

A. A. Xoliqovning "Pedagogik mahorat" darsligida o'qituvchining kasbiy o'zini anglashi, pedagogik vaziyatni tahlil qilishi, muloqot natijalarini baholashi va o'z faoliyatini muntazam takomillashtirishi pedagogik mahoratning zarur sharti sifatida ochib berilgan [10]. Olim pedagogik refleksiyani o'qituvchining shaxsiy xususiyatlarini oddiy tavsiflash emas, balki ta'lim-tarbiya jarayonidagi harakatlarining oqibatlarini ko'ra bilish, talabani reaksiyasini anglash va metodik qarorlarni qayta ko'rib chiqish qobiliyati bilan bog'laydi. Ushbu pozitsiya Naomi Miyakening konstruktiv o'zaro ta'sir g'oyasi bilan uyg'unlashadi, chunki har ikki yondashuvda ham professional tushunish bir tomonlama ichki mushohada natijasi emas, balki boshqa subyektning savoli, munosabati va fikriy qarshiligi orqali chuqurlashadi. Xoliqov pedagogik muloqot va o'qituvchi mahoratini markazga qo'ysa, Miyake fikrlash jarayonini tashqi artefaktlar, rollar almashinuvi va hamkorlikdagi muammo yechish orqali kuzatish mumkinligini ko'rsatadi.

METODOLOGIK QISM

Tadqiqotda muammoning ko'p qatlamli xususiyatidan kelib chiqib, o'zaro bog'langan nazariy va amaliy-loyihaviy metodlar majmuasi qo'llanildi. Avvalo, tarixiy-genetik tahlil metodi yordamida refleksiv fikrlashning J. Dyui ta'limotidan D. Shyonning professional refleksiyasi, J. Mezirovning transformativ ta'limi hamda yapon pedagogik madaniyatidagi "hansei" va lesson study an'alarigacha bo'lgan rivojlanish mantig'i aniqlandi. Qiyosiy-pedagogik tahlil Atsuko Vatanabening refleksiv kundalik, dalilga asoslangan suhbat, o'qituvchi e'tiqodlarini tashqi ifodalash va tadqiqotchi refleksivligiga tayangan yondashuvini Naomi Miyakening konstruktiv o'zaro ta'sir, rollar almashinuvi, kognitiv tashqi ifodalash va iterativ tushunish modeli bilan solishtirish uchun ishlatildi. Kontent-tahlil orqali mazkur olimlar asarlarida takrorlanuvchi maqsadlar, subyekt pozitsiyalari, refleksiv savollar, ma'lumot manbalari va natija indikatorlari kodlashtirilib, "individual tajriba", "dalilli muloqot", "hamkorlikda qayta qurish", "kasbiy identiklik" va "metarefleksiya" kategoriyalariga birlashtirildi.

Tizimli-strukturaviy metod refleksiv ta'limni alohida usullar to'plami emas, maqsad, mazmun, jarayon, vosita, subyektlararo munosabat va baholash bloklaridan tashkil topgan yaxlit pedagogik texnologiya sifatida modellashtirishga xizmat qildi. Funksional tahlil yordamida refleksiv kundalikning tajribani verballashtirish, videotahlilning harakat va niyat o'rtasidagi tafvutni ko'rsatish, "tanqidiy do'st" muloqotining yashirin taxminlarni ochish, dinamik jigsoning turli bilim parchalarini integratsiya qilish, elektron portfolioning rivojlanish dinamikasini hujjatlashtirish va refleksiv kollektivumning metakognitiv umumlashtirish funksiyalari belgilandi.

Pedagogik modellashtirish metodi asosida texnologiya oltita uzviy bosqichga ajratildi: diagnostika-maqsadlash bosqichida talabani refleksiv tayyorligi va shaxsiy o'quv maqsadlari aniqlanadi; tajribani tashqi ifodalash bosqichida kundalik, sxema, audio yoki video protokollar yaratiladi; hamkorlikda tahlil bosqichida juftlik va kichik guruhlarda konstruktiv savollar orqali fikrlash izlari tekshiriladi; tanqidiy qayta talqin bosqichida dalil, taxmin va qadriyatlar farqlanadi; loyihalash bosqichida yangi o'quv yoki kasbiy harakat rejasi ishlab chiqiladi; metarefleksiya bosqichida esa talaba o'z fikrlash usulidagi o'zgarishni portfolio dalillari asosida tushuntiradi.

Adaptatsion tahlil metodi texnologiyani O'zbekiston oliy ta'limiga ko'chirishda til, o'qituvchi avtoriteti, jamoaviy munosabat, baholashning ballga yo'nalganligi va raqamli imkoniyatlar kabi kontekstual omillarni hisobga olish uchun qo'llanildi. Validlashtirishning ekspert-mantiqiy usuli orqali har bir bosqichning maqsadga muvofiqligi, vositalarning takrorlanmas funksiyasi va natija indikatorlarining o'lchanuvchanligi tekshirildi. Shu tariqa metodologik majmua nazariy manbalarni talqin qilish, yapon tajribasining madaniy xususiyatlarini saqlash, uning universal mexanizmlarini ajratib olish va mahalliy universitet uchun amaliy algoritmgaga aylantirishni ta'minladi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijasida yapon olim ayollarining refleksiv ta'lim g'oyalarini oliy ta'limga joriy etish uchun "Refleksiv-konstruktiv sikl" deb nomlangan integrativ texnologiyaning mazmun-mexanizmi ishlab chiqildi. Birinchi natija sifatida refleksiyaning beshta o'zaro bog'langan obyekti ajratildi: talaba o'zlashtirgan mazmun, unga olib kelgan fikrlash jarayoni, hamkorlikdagi munosabat, qabul qilingan qarorning qadriyat asosi va kelgusi harakat rejasi. Bu tasnif refleksiyani oddiy hissiy fikr-mulohazadan ajratib, har bir refleksiv topshiriqda "dalil — talqin — muqobil — qaror — transfer" zanjirini talab qilish imkonini berdi. Ikkinchi natija Vatanabe va Miyake yondashuvlarining funksional sintezi bilan bog'liq: Vatanabe modeli talabani yoki o'qituvchining shaxsiy e'tiqodlari, kasbiy hissiyoti va tajriba ma'nosini ochsa, Miyake modeli ushbu ichki mazmunni boshqa ishtirokchi savollari va tashqi artefaktlar orqali tekshiriladigan bilimga aylantiradi. Shu asosda refleksiv kundalik "birlamchi shaxsiy versiya"ni, juftlikdagi konstruktiv muloqot "muqobil versiya"ni, videotahlil yoki topshiriq protokoli "empirik dalil"ni, elektron portfolio esa "rivojlanish trayektoriyasi"ni ifodalashi belgilandi.

MUHOKAMA

Mavzu doirasidagi nazariy munozarani Donald Shyon va Jek Mezirov qarashlarining konseptual polemikasi orqali yoritish mumkin; bu olimlar o'rtasida bevosita shaxsiy bahs emas, balki refleksiyaning manbai, chuqurligi va natijasi haqidagi ikki ilmiy pozitsiyaning qiyosiy qarama-qarshiligidir. Shyon professional faoliyatning noaniq, takrorlanmas va ziddiyatli vaziyatlarida amaliyotchi tayyor qoidalarni mexanik qo'llay olmasligini ta'kidlab, "harakat jarayonidagi refleksiya"ni markazga qo'yadi [2]. Unga ko'ra, tajribali pedagog dars vaqtida talabalar reaksiyasini kuzatib, o'zining yashirin "harakat nazariyasi"ni sinovdan o'tkazadi va vaziyatga mos improvizatsiya qiladi. Bu pozitsiya Atsuko

Vatanabening dars dalillarini o'qituvchi e'tiqodlari bilan solishtirish va amaliy tajriba asosida kasbiy o'zlikni qayta anglash g'oyasiga yaqindir. Shyon nuqtai nazaridan refleksiyaning kuchli tomoni uning vaziyatga yaqinligi, harakat bilan uzviyligi va professional bilishning so'z bilan to'liq ifodalanmaydigan qatlamlarini ochishidir.

Biroq Mezirov bunday refleksiya ba'zan mavjud maqsad va qoidalar doirasida samaraliroq harakat qilish bilan cheklanishi, insonning o'zi qabul qilgan me'yor, kuch munosabati va ma'no sxemalarini savol ostiga qo'ymasligi mumkinligini ko'rsatadi. Mezirov uchun haqiqiy transformativ o'rganish shaxsning "ma'no perspektivalari"ni tanqidiy tekshirishi, ilgari tabiiy va shubhasiz deb qabul qilingan taxminlarni anglashi hamda muloqot orqali yangi, asoslangan pozitsiyaga o'tishi bilan yuz beradi [6]. Shu jihatdan u Shyonning vaziyatli professional refleksiya chuqurlashtirib, refleksiya aksiologik va ijtimoiy-tanqidiy o'lcham qo'shadi. Biroq Mezirov modeliga nisbatan ham savol tug'iladi: agar tanqidiy diskurs real faoliyatdan uzilib, faqat abstrakt muhokamaga aylansa, yangi ma'no amaliyotda sinovdan o'tmay qolishi mumkin.

Naomi Miyakening konstruktiv o'zaro ta'sir modeli ushbu ikki pozitsiya o'rtasida metodik ko'priklar yaratadi: talabalar fikrlarini tashqi ifodalab, hamkorlikda tekshiradi, ziddiyatlarni aniqlaydi va yangi tushunishni muayyan vazifada qayta sinovdan o'tkazadi [4; 5]. Demak, Shyon "refleksiya qachon va harakat ichida qanday sodir bo'ladi?" degan savolga, Mezirov "qaysi taxminlar va ma'no tizimi o'zgarishi kerak?" degan savolga javob beradi; Vatanabe va Miyake esa bu jarayonni dialog, dalil va hamkorlikdagi tashqi ifoda orqali pedagogik jihatdan tashkil etish imkonini ko'rsatadi. O'zbekiston oliy ta'limi uchun samarali yechim bir pozitsiyani mutlaqlashtirish emas, balki Shyonning vaziyatli tezkor refleksiya, Mezirovning tanqidiy-perspektiv refleksiya, Vatanabening kasbiy e'tiqodlar bilan ishlash usullari va Miyakening konstruktiv hamkorlik mexanizmlarini yagona siklga birlashtirishdan iborat. Shunda talaba faqat "qanday yaxshiroq bajarish"ni emas, "nega aynan shu maqsadni tanladim, qaysi taxminga tayandim, boshqa nuqtai nazar nimani o'zgartiradi va yangi qarorni amalda qanday tekshiraman?" degan savollarga ham javob beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yapon olimi ayollari Atsuko Vatanabe va Naomi Miyakening ilmiy qarashlari oliy ta'limda refleksiv ta'limni formal o'zini-o'zi baholashdan dalilga asoslangan, hamkorlikda quriladigan va kelgusi harakatni qayta loyihalashga xizmat qiladigan pedagogik texnologiyaga aylantirish uchun muhim nazariy manba hisoblanadi. Vatanabe yondashuvi kasbiy e'tiqod, tajriba ma'nosi, refleksiv kundalik, kritik do'stlik va tadqiqotchi refleksivligini markazga qo'yib, ta'lim subyekti ichki pozitsiyasini ochishga xizmat qiladi. Miyakening konstruktiv o'zaro ta'sir va kognitiv tashqi ifodalash konsepsiyasi esa ushbu ichki pozitsiyani boshqalar savoli, tashqi artefakt va hamkorlikdagi muammo yechish orqali tekshiriladigan, qayta quriladigan bilimga aylantiradi. Tadqiqotda taklif etilgan "Refleksiv-konstruktiv sikl" diagnostika-maqsadlash, tajribani tashqi ifodalash, hamkorlikda tahlil, tanqidiy qayta talqin, harakatni loyihalash va metarefleksiya bosqichlarini birlashtirib, universitet mashg'ulotlari, modul va semestr darajasida qo'llash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Dewey J. How We Think: A Restatement of the Relation of Reflective Thinking to the Educative Process. – Boston: D.C. Heath and Company, 1933. – 301 p.
2. Schön D. A. The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action. – New York: Basic Books, 1983. – 374 p.
3. Watanabe A. Reflective Practice as Professional Development: Experiences of Teachers of English in Japan. – Bristol: Multilingual Matters, 2016. – 200 p. – DOI: 10.21832/9781783096985.
4. Miyake N. Constructive Interaction and the Iterative Process of Understanding // Cognitive Science. – 1986. – Vol. 10, No. 2. – P. 151–177. – DOI: 10.1207/s15516709cog1002_2.
5. Shirouzu H., Miyake N., Masukawa H. Cognitively Active Externalization for Situated Reflection // Cognitive Science. – 2002. – Vol. 26, No. 4. – P. 469–501. – DOI: 10.1207/s15516709cog2604_3.
6. Mezirow J. Transformative Dimensions of Adult Learning. – San Francisco: Jossey-Bass, 1991. – 272 p.
7. Ergashbaev S. O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish // Obyedinyaya studentov: mezhdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mezhdru distsiplinami. – 2025. – Vol. 1, No. 1. – B. 314–316.
8. Lewis C. C. Lesson Study: A Handbook of Teacher-Led Instructional Change. – Philadelphia: Research for Better Schools, 2002. – 134 p.
9. Muslimov N. A., Usmonboyeva M. H., Sayfurov D. M., To'rayev A. B. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari: o'quv-metodik qo'llanma. – Toshkent: Sano-standart, 2015. – 120 b.
10. Xoliqov A. A. Pedagogik mahorat: darslik. – Toshkent: Iqtisod-moliya, 2011. – 420 b.